

w sprawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Wszechnicy Polskiej Akademii Nauk Stosowanych w Warszawie o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku filologia angielska na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, prowadzonego przez Ministra Nauki pod sygn. DSW-WNN.8014.307.2023.2.AS.

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

utrzymuje w mocy negatywną opinię wyrażoną w uchwale Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej nr 7/2024 z dnia 25 stycznia 2024 r. dotyczącą spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Wszechnicy Polskiej Akademii Nauk Stosowanych w Warszawie o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku filologia angielska na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię zespołu odwoławczego, uznało, iż wyjaśnienia, dodatkowe informacje i dokumenty uzupełniające przedstawione we wniosku Wszechnicy Polskiej Akademii Nauk Stosowanych w Warszawie o ponowne rozpatrzenie sprawy wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku filologia angielska na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym nie uzasadniają zmiany opinii wyrażonej w § 1 uchwały nr 7/2024 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 25 stycznia 2024 r.

Podstawę wydania negatywnej opinii stanowiły następujące zarzuty:

1. Koncepcja kształcenia jest wewnątrznie niespójna i nieprecyzyjna i nie zawiera zamkniętego katalogu zawodów, do wykonywania których przygotowują studia.

Przedstawiona koncepcja kształcenia zakłada nabycie przez absolwentów kompetencji językowych w zakresie języka studiowanego obszaru na poziomie C1 ESOKJ. Założono, że kształcenia ma wyposażyć absolwentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne adekwatne do oczekiwań współczesnego rynku pracy. W koncepcji zaplanowano przygotowanie absolwentów do podjęcia zatrudnienia w „biurach tłumaczeń jako tłumacz języka angielskiego (także w zakresie przekładu tekstów specjalistycznych); szkole językowej, jako anglista, korepetytor, trener; w zakresie translatoryki i komunikacji w biznesie; redakcjach czasopism i instytucjach kulturalnych, szczególnie tych wymagających zaawansowanej znajomości języka angielskiego; urzędach i instytucjach, szczególnie tych wymagających znajomości języka angielskiego, literatury anglojęzycznej, kultury krajów angielskiego obszaru językowego; organizacji konferencji i eventów dla firm; środkach masowego przekazu (radio, TV, prasa, Internet); turystyce i sektorze usług, w działach współpracy z zagranicą; szeroko

rozumianym środowisku biznesu międzynarodowego; miejscach promocji kultury angielskiej za granicą i angielskiej w Polsce”. Nie określono zatem zamkniętego katalogu zawodów, lecz dość szeroko i generycznie obszary działalności, w których absolwenci potencjalnie mogliby znaleźć zatrudnienie. Taki stan faktyczny uniemożliwia właściwe zaplanowanie zajęć kształtujących umiejętności praktyczne. Z drugiej zaś strony z opisu poszczególnych specjalności wynika, że kształcą one wyłącznie tłumaczy, przysięgłych bądź specjalistycznych.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia podnosi, iż „Wszechnica Polska Akademia Nauk Stosowanych w Warszawie (dalej: WPANS) nie miała świadomości, że tworząc koncepcję kształcenia dla nowego kierunku studiów zobowiązana jest do wskazania enumeratywnego katalogu zawodów, do wykonywania których przygotowują dane studia. Uczelnia, nie znalazła wymogu formalnego w tym zakresie zarówno w przepisach prawa powszechnie obowiązującego, jak również w dokumentach publikowanych przez Polską Komisję Akredytacyjną. Tworząc koncepcję kształcenia, jak również określając profil absolwenta Uczelnia wskazała obszary działalności zawodowej w jakich absolwent wnioskowanego kierunku może znaleźć zatrudnienie. [...] Abstrahując od powyższego Uczelnia stoi w przekonaniu, że wskazane obszary działalności zawodowej oddają istotę wnioskowanego kierunku studiów. Trudno bowiem wyobrazić sobie bardziej trafne wykształcenie niż to wnioskowane, dla realizacji działalności zawodowej we wskazanych obszarach zawodowych. Uczelnia zdecydowała się utworzyć studia na kierunku filologia angielska z uwzględnieniem dwóch specjalności, tj. Translatoryka i Komunikacja w biznesie. Uczelnia nie potrafi doszukać się wewnętrznego braku spójności w zarzucanym obszarze. Aby lepiej zobrazować sprawę Uczelnia dokonała tabelarycznego zestawienia realizowanych specjalności z proponowanymi obszarami pracy zawodowej”. Wnioskodawca przedstawił w formie tabeli zestawienie specjalności (pojedynczo lub obydwu równocześnie) z miejscami, gdzie „Absolwent znajdzie pracę”. W poprawionej koncepcji kształcenia określenie miejsc zatrudnienia zastąpiono jednak stwierdzeniem, iż „Ukończenie studiów na kierunku filologia angielska prowadzi do uzyskania następujących zawodów: filolog, tłumacz”. Uczelnia stwierdza ponadto, iż „Powyżej wskazane zmiany zostały wprowadzone stosowną uchwałą Senatu, która stanowi załącznik do niniejszego odwołania. WPANS wnosi o ponowną weryfikację w tym zakresie, z uwzględnieniem wprowadzonych zmian”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia kwestionuje zasadność wymogu przedstawienia katalogu zawodów, do wykonywania których przygotowują dane studia. Następnie, podobnie jak w pierwotnym wniosku, Uczelnia wymienia miejsca, w których absolwent wnioskowanego kierunku znajdzie zatrudnienie. W konkluzji Uczelnia przedstawia jednak dwa zawody, do których ma przygotować wnioskowany kierunek: są to filolog oraz tłumacz. Uczelnia załącza Uchwałę Senatu Wszechnicy Polskiej Akademia Nauk Stosowanych w Warszawie nr 1/2024 z dnia 14 lutego 2024 r. w sprawie zmiany Uchwały nr 8/2023 z 1 czerwca 2023 r. w sprawie uchwalenia programu studiów na wnioskowanym kierunku: § 2 tej Uchwały potwierdza korektę dotyczącą zawodów, do których ma przygotowywać wnioskowany kierunek.

Dokonana korekta jest zatem traktowana przez Uczelnię jako gotowość przychylenia się do oczekiwania Polskiej Komisji Akredytacyjnej, mimo wyrażonego jasno przekonania, że to oczekiwanie jest zdaniem Uczelni bezpodstawne. Takiemu przekonaniu przeczą akty prawne, w tym szczególnie rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie studiów (Dz.U. 2021 poz. 661), w którym w sposób następujący określony jest związek prowadzonych studiów z przygotowaniem do wykonywania zawodu: „§ 3. 1. W programie studiów określa się: [...] 8) wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk” oraz „§ 6. Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, przewidziane w programie studiów o profilu praktycznym, są prowadzone: 1) w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej”. Kwestia określenia zawodu lub zawodów, do których przygotowują studia nie jest zatem sprawą poboczną, ale kluczowym pytaniem w tworzeniu koncepcji kształcenia.

Ponadto, we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, nie wyjaśniono związku specjalności Komunikacja w biznesie z przygotowaniem do wykonywania zawodu filologa. Nie wskazano też, że kształcenie dotyczy filologa języka nowożytnego, choć taka jest pełna nazwa zawodu (w odróżnieniu od filologa klasycznego i filologa polskiego).

Uczelnia nie przedstawiła skutecznych działań naprawczych.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy.**

2. Przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych nie jest zgodne z koncepcją kształcenia.

Kierunek filologia angielska został przyporządkowany w 60% do dyscypliny naukowej językoznawstwo oraz w 40% do literaturoznawstwa. Przyporządkowanie takie nie znajduje jednakże pełnego odzwierciedlenia w przedłożonej koncepcji kształcenia. Założono bowiem, że głównym celem kształcenia na kierunku filologia angielska jest zaoferowanie studiów pozwalających na zdobycie zaawansowanej wiedzy w zakresie językoznawstwa, literatury i kultury angielskiego obszaru językowego. W czasie studiów na kierunku student pozna m.in. treść, formę i funkcję terminologii, a także wybrane zagadnienia i pojęcia z zakresu wiedzy szczegółowej na temat językoznawstwa i literaturoznawstwa angielskiego, kultury angielskiego obszaru językowego oraz badań realizowanych w tym zakresie. Przytoczone sformułowania wskazują, że u podstaw teoretycznych kierunku leży również dyscyplina naukowa nauki o kulturze i religii. Nie znajduje to jednak odzwierciedlenia w przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych.

Stanowisko Uczelni

W odpowiedzi na zarzut, Uczelnia stwierdza, iż „nie dokonała przyporządkowania kierunku studiów do nauk o kulturze i religii gdyż, w założonych dla wnioskowanego kierunku studiów efektach uczenia się pojęcie „kultury” pojawia się jedynie w dwóch efektach na czterdzieści cztery efekty. W ocenie Uczelni tak niewielka ilość efektów uczenia się dotyczących kultury powoduje, że zgodnie ze stanowiskiem interpretacyjnym nr 3/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 21 maja 2020 r. w tym zakresie, dyscyplina nauki o kulturze i religii nie powinna być wykazana. Mimo, to - chcąc zniwelować istotę stawianych zarzutów - Uczelnia dokonała adekwatnych zmian w programie studiów, lekko modyfikując treść dwóch efektów uczenia się odnoszących się do kultury. W ramach tej zmiany Uczelnia dokonała wykreślenia

tych elementów, które mogły powodować wątpliwości co do zasadności przyporządkowania kierunku do dyscyplin. Tym samym: 1) Efekt uczenia się w zakresie wiedzy o treści: „treść, formę i funkcję terminologii, o także wybrane zagadnienia i pojęcia z zakresu wiedzy szczegółowej na temat językoznawstwa i literaturoznawstwa angielskiego, kultury angielskiego obszaru językowego oraz badań realizowanych w tym zakresie” został zmieniony na „treść, formę i funkcję terminologii, a także wybrane zagadnienia i pojęcia z zakresu wiedzy szczegółowej na temat językoznawstwa i literaturoznawstwa angielskiego oraz badań realizowanych w tym zakresie”.

2) Efekt uczenia się w zakresie wiedzy o treści: „wybrane fakty i zjawisko oraz dotyczące ich metody i teorie stanowiące wiedzę ogólną i wybrane elementy wiedzy szczegółowej z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa oraz kultury angielskiego obszaru językowego” został zmieniony na „wybrane fakty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie stanowiące wiedzę ogólną i wybrane elementy wiedzy szczegółowej z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa”.

W koncepcji kształcenia przyjętej dla wnioskowanego kierunku słowo „kultura” pojawia się trzykrotnie. Uczelnia dokonała takiej zmiany w koncepcji kształcenia, aby słowo „kultura” nie występowała ani razu. Przedstawione powyżej zmiany zostały podjęte właściwą uchwałą Senatu, która stanowi załącznik do niniejszego pisma. Uczelnia wnosi o ponowną analizę tego obszaru z uwzględnieniem podjętych zmian”.

Stanowisko Prezydium PKA

Korekta przedstawiona we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wskazuje na to, że Uczelnia wyeliminowała wszelkie odniesienia do kultury w opisach efektów uczenia się, co potwierdzają paragrafy 3 do 7 Uchwały nr 1/2024 Senatu Wszechnicy Polskiej Akademii Nauk Stosowanych w Warszawie z dnia 14 lutego 2024 r., załączonej do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Jest to rozwiązanie, które pozornie niweluje istotę zarzutu, ale w rzeczywistości prowadzi do zubożenia treści kształcenia. Prowadzone obecnie badania literaturoznawcze i językoznawcze odwołują się do wiedzy i umiejętności uzyskiwanych w ramach dyscypliny nauki o kulturze i religii. Zastosowana przez Wnioskodawcę strategia uniku nie wskazuje na uwzględnienie aktualnego stanu badań, a tym samym dbałość o jakość kształcenia.

Odpowiedź Uczelni nie niweluje istoty zarzutu.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy.**

3. Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z charakterystykami Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 6, a także nie odpowiadają przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych i koncepcji kształcenia.

Efekty uczenia się zakładane dla kierunku nie odpowiadają przyporządkowaniu kierunku dyscyplin naukowych. Efekty odnoszące się do dyscyplin naukowych wymieniają między innymi filologię jako naukę humanistyczną (K_W02) oraz równorzędnie traktują językoznawstwo, literaturoznawstwo oraz kulturę angielskiego obszaru językowego (K_W03, K_W04). Efekty uczenia się w zakresie wiedzy pomijają ponadto obligatoryjny dla studiów o profilu praktycznym element zastosowania praktycznego wiedzy w zakresie dyscyplin tworzących teoretyczne podstawy kierunku, za wyjątkiem efektu K_W02, który jednakże odnosi się do

praktycznego zastosowania wiedzy o filologii jako nauki humanistycznej. Efekty uczenia się powiązane z charakterystyką P6S_WG pomijają ponadto wspólny dla profilu ogólniakademickiego i praktycznego studiów komponent odnoszący się do znajomości teorii wyjaśniających złożone zależności między faktami lub zjawiskami w dyscyplinach naukowych, do których został przyporządkowany kierunek, zrównują w treści efektu K_W01 filologię angielską z dyscypliną naukową.

Zakładane efekty uczenia się dla kierunku pomijają charakterystyki P6S_WK o treści „zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji” oraz „zna i rozumie podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości”.

Część efektów uczenia się powiązana jest jednocześnie z opisującymi rozdzielne zakresy kompetencji charakterystykami P6S_UW, odnoszącej się do wykorzystania wiedzy z zakresu dyscyplin naukowych, stanowiących teoretyczne podstawy kierunku i P6S_UK, odnoszącej się do komunikowania się (K_U02, K_U10, K_U18).

Dodatkowo pominięty został obligatoryjny dla studiów o profilu praktycznym komponent charakterystyki P6S_UW odnoszący się do wykorzystywania posiadanej wiedzy (w zakresie dyscyplin naukowych tworzących podstawy teoretyczne kierunku) – formułowania i rozwiązywania problemy oraz wykonywania zadań typowych dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów.

W szczególności zakresie kompetencji społecznych treść wybranych efektów uczenia się opiera się o zapisy Krajowych Ram Kwalifikacji zniesionych Ustawą z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (K_W01, K_K09, K_K10).

Stanowisko Uczelni

Uczelnia podnosi, iż „zna i rozumie postanowienia wynikające z Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych. Uczelnia ma pełną świadomość faktu, że filologia angielska nie jest dyscypliną naukową w rozumieniu tego rozporządzenia. Zdaniem Uczelni stwierdzenie, że filologia jest nauką humanistyczną nie świadczy o braku zrozumienia tej materii ze strony Uczelni, jak również nie świadczy o błędzie. Wszak filologia jest nauką humanistyczną, gdyż jej historycznie ugruntowane elementy składowe tj. językoznawstwo i literaturoznawstwo są dyscyplinami nauki w zakresie dziedziny nauk humanistycznych. Mając powyższe na uwadze trudno zrozumieć to, że efekt uczenia się o treści: „wiedzy o filologii jako nauce humanistycznej i jej praktycznych zastosowaniach w działalności zawodowej filologa” jest niepoprawnie skonstruowany. Trudno też zrozumieć jak z tak sformułowanego efektu można wyciągnąć wniosek, że Uczelnia równorzędnie traktuje filologię jak inne dyscypliny nauki. Najlepszym uzasadnieniem braku trafności stawianego w tym zakresie zarzutu jest fakt, że ekspert który podnosi niepoprawność sformułowania, że „filologia jako nauką humanistyczną”, sam używa takiego sformułowania w kolejnym zdaniu. Uczelnia wnosi o ponowne rozpatrzenie tego obszaru.

Przyjęta dla wnioskowanego kierunku studiów efekty uczenia się nie pomijają charakterystyki P6_WK o treści „zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji”. Efekty uczenia się, które wypełniają ten obszar wiedzy to: K_W09; K_W10; K_W12; K_W13. W zakresie dot. „zna i rozumie podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości” ten obszar wiedzy realizowany jest w zakresie następujących kierunkowych efektów uczenia się: K_W09; K_W12.

W zakresie twierdzenia, że „W szczególności zakresie kompetencji społecznych treści wybranych efektów uczenia się opiera się o zapisy Krajowych Ram Kwalifikacji zniesionych Ustawą z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (K_WO1, K_KO9, K_K10)” Uczelnia wnosi o ponowną rozpatrzenie w tym zakresie”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia wskazuje na rzekomą niespójność wyводу przedstawionego w przedmiotowej Uchwale Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, przypisując PKA własne sformułowania. W zarzucie znalazł się bowiem cytat z przywołanego efektu uczenia się K_WO2, który brzmi: „[zna i rozumie w zaawansowanym stopniu] wiedzę o filologii jako nauce humanistycznej i jej praktycznych zastosowaniach w działalności zawodowej filologa”.

W odpowiedzi na zarzut, Wnioskodawca nie cytuje treści efektów K_WO9; K_W10; K_W12; K_W13, ale twierdzi, że realizują one charakterystykę P6_WK o treści „zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji”, a dwa z nich – K_WO9; K_W12 – dodatkowo jeszcze realizują charakterystykę „zna i rozumie podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości”. Brzmienie efektów kierunkowych – zgodnie z pierwotnym wnioskiem (gdyż Uczelnia nie przedstawiła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy pełnego katalogu efektów uczenia się, a jedynie wybiórczo dwa efekty poddane modyfikacji) – jest następujące:

K_WO9: „ekonomiczne, społeczne, prawne i etyczne uwarunkowania działalności zawodowej filologa”;

K_W10: „elementy nauk umożliwiających lepsze poznanie filologii angielskiej rozumianych jako filozofia, socjologia, psychologia, pedagogika, bezpieczeństwo międzynarodowe oraz procesy nauczania/uczenia się w wybranych kontekstach edukacyjnych”;

K_W12: „sposób funkcjonowania i organizacji instytucji właściwych dla działalności zawodowej wymagającej zaawansowanej wiedzy filologicznej”;

K_W13: „potrzeby odbiorców usług świadczonych przez filologów oraz zna metody identyfikowania tych potrzeb i oceny jakości usług”.

Przedstawione efekty uczenia się pomijają charakterystyki P6S_WK o treści „zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji” oraz „zna i rozumie podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości”.

Odpowiedź Uczelni nie obejmuje całości zarzutu. Ponadto, we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie przedstawiono nowych okoliczności, a jedynie polemikę z zarzutem sformułowanym w przedmiotowej Uchwale Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy**.

4. Ogólne efekty uczenia się nie są właściwie uszczegółowione na poziomie zajęć.

Szczegółowe efekty uczenia się nie zawsze odpowiadają ogólnym założonym dla kierunku efektom uczenia się. Na poziomie efektów szczegółowych, w tym w grupie zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, nie występuje praktyczne zastosowanie wiedzy w działalności zawodowej. Zastosowań praktycznych wiedzy w działalności zawodowej nie uwzględniają także efekty dla seminarium dyplomowego.

Dość często jeden efekt szczegółowy dla zajęć odnosi się do kilku efektów ogólnych, np. dla zajęć *fonetyka i fonologia* efekt „Potrafi wypowiadać się w sposób pozwalający na swobodne prowadzenie dyskusji” odnosi się do efektów K_U02, K_U07, K_U10, K_U18. W przypadku zajęć *Literatura angielska (2 z 3)* zarówno efekt „Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu zagadnienia związane z rozwojem literatury angielskiej w okresie od początku XVII do początku XIX w.” jak i efekt „Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu życiorysy oraz okoliczności mające wpływ na twórczość wybranych pisarzy z okresu od początku XVII do początku XIX w.” odnoszą się do efektów ogólnych K_W01, K_W02, K_W03, K_W04. Najbardziej jaskrawym przykładem są *praktyki zawodowe*, gdzie dla etapu 2 z 3 efekt o treści „Potrafi wykorzystywać w praktyce wiedzę teoretyczną nabytą w ramach studiów do realizacji zadań w zakresie działalności instytucji, w której odbywa praktykę” miałby doprecyzować wszystkie efekty ogólne w obszarze umiejętności, tj. K_U01 do K_U19.

W przypadku zajęć *praktyczna nauka języka angielskiego (4 z 4)* zakładane efekty uczenia się sformułowano w odniesieniu do języka niemieckiego, który nie jest językiem kierunkowym, np. „Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu terminologię filologiczną w języku niemieckim identyfikując jej źródła oraz zastosowanie w pokrewnych dyscyplinach naukowych (K_W02), (K_W03), (K_W06)”, czy „Potrafi porozumiewać się w języku niemieckim na poziomie C1 zgodnego z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego (K_U18)”.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia stwierdza, iż „nie zgadza się z zarzutem jakoby treści efektów szczegółowych realizowanych na poszczególnych przedmiotach nie odnosiły się do umiejętności praktycznych. Uczelnia wnosi o dokonanie ponownej analizy w tym zakresie. W ocenie Uczelni istnieje szereg przedmiotów, w ramach których szczegółowe efekty uczenia się bezpośrednio świadczą o praktycznym charakterze zajęć. W ramach podniesienia praktycznego charakteru sformułowanych efektów uczenia się WPANS – dokonując modyfikacji efektów uczenia się w zakresie zmian efektów dotyczących kultury – jednocześnie dołożyła element wymagający praktycznego zastosowania wiedzy, podnosząc tym samym ich praktyczny wydźwięk.

WPANS w ramach zniwelowania istoty zarzutu dotyczącego braku zastosowań praktycznych wiedzy w działalności zawodowej wynikającego ze szczegółowych efektów uczenia się zaplanowanych w ramach seminarium dyplomowego odpowiednio zmodyfikowała sylabusy do tego przedmiotu. Zmiany zostały podjęte właściwą uchwałą Senatu, która stanowi załącznik do niniejszego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Ponadto zmianie uległy sylabusy przewidziane w ramach realizacji lektoratów.

Uczelnia nie dostrzega nieprawidłowości w tym, że dany efekt szczegółowy nawiązuje do więcej niż jednego efektu kierunkowego. W ocenie Uczelni nie jest to nieprawidłowość, a nawet przeciwnie - jest to dość powszechnie stosowana praktyka. Trudno bowiem uznać, że każdy efekt szczegółowy jest tak sformułowany, że realizuje treści odwołujące się do tylko jednego efektu kierunkowego. Uczelnia wnosi o ponowną weryfikację tego zagadnienia”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia stwierdza, że przy okazji korekty efektów (w obecnym brzmieniu) K_W03: „[Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu] treść, formę i funkcję terminologii, a także wybrane zagadnienia i pojęcia z zakresu wiedzy szczegółowej na temat językoznawstwa i literaturoznawstwa angielskiego oraz badań

realizowanych w tym zakresie” oraz K_W04: „wybrane fakty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie stanowiące wiedzę ogólną i wybrane elementy wiedzy szczegółowej z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa”, dokonała też innej poprawki, a mianowicie „jednocześnie dołożyła element wymagający praktycznego zastosowania wiedzy, podnosząc tym samym ich praktyczny wydźwięk”. Nie podano jednak przykładu tej korekty i deklaracja pozostaje gołosłowna. W odpowiedzi na zarzut Uczelnia nie przedstawiła przekonującego uzasadnienia odnoszenia efektów szczegółowych do licznych efektów ogólnych. Nie odniesiono się do wytkniętego jako najbardziej jaskrawy przykład przypadku praktyk zawodowych, choć w sylabusach praktyk, załączonych do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, skorygowano błąd, który został wskazany w zarzucie.

Uczelnia stwierdza, iż dokonała korekty sylabusu zajęć seminarium dyplomowe, jednak analiza dokumentacji wskazuje na to, że działanie naprawcze tylko pozornie niweluje istotę zarzutu. Polega bowiem jedynie na dopisaniu słów o praktycznym zastosowaniu wiedzy, np. „Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu zasadnicze elementy wiedzy z dziedziny, z której przygotowuje pracę dyplomową oraz zna praktyczne zastosowanie tej wiedzy (K_W01), (K_W02, K_W03)”. Zapisy dotyczące efektów uczenia się, treści programowych oraz bibliografia nie wskazują na dyscypliny naukowe ani też zawody, do których ma przygotowywać kształcenie na wnioskowanym kierunku. Wiadomo jedynie, że studenci mają przygotować pracę licencjacką. Tym samym efekty dla seminarium dyplomowego nadal nie uwzględniają zastosowań praktycznych wiedzy w działalności zawodowej.

W zarzucie przedstawionym w przedmiotowej Uchwale Prezydium PKA wskazano zajęcia praktyczna nauka języka angielskiego (4 z 4), których sylabusie zakładane efekty uczenia się sformułowano w odniesieniu do języka niemieckiego. Uczelnia nie odniosła się do tej kwestii. Przedstawiła natomiast sylabusy lektoratów z języków hiszpańskiego, niemieckiego oraz rosyjskiego.

Odpowiedź Uczelni nie obejmuje całości zarzutu. Ponadto, we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie przedstawiono skutecznych działań naprawczych.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy**.

5. Dla zajęć wielosemestralnych nie uwzględniono progresu kompetencji studentów w kolejnych semestrach.

Dla zajęć trwających dłużej niż jeden semestr, także dla praktyk, założono weryfikację osiągnięcia efektów uczenia się po każdym semestrze zajęć (w postaci zaliczenia na ocenę lub egzaminu). W kolejnych semestrach wybranych zajęć założono jednakże osiągnięcie tożsamych efektów uczenia się. Sytuacja taka ma miejsce przykładowo w przypadku wszystkich zajęć *lektorat języka hiszpańskiego/niemieckiego/rosyjskiego*, gdzie już zaliczenie zajęć 1 z 4 oznacza osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się zakładanych także dla etapu 4 z 4.

Stanowisko Uczelni

W odpowiedzi na zarzut Uczelnia stwierdza, iż „W zakresie praktyk zawodowych WPANS zniwelowała istotę zarzutu, co zostało dokładnie przedstawione w punkcie 7. Z zakresu lektoratów Uczelnia dokonała odpowiednich zmian w programie studiów zmieniając treść sylabusów w taki sposób, aby uwzględnić progres kompetencji studentów w kolejnych

semestrach. Zmiany zostały wprowadzone właściwą uchwałą Senatu, która stanowi załącznik do niniejszego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia przedstawiła poprawione sylabusy lektoratów, przy czym opisy efektów uczenia się w semestrach 3 i 4 są identyczne w przypadku wszystkich trzech języków oferowanych w ramach lektoratów. Tym samym zaliczenie zajęć 3 z 4 oznacza osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się zakładanych także dla etapu 4 z 4. Analiza skorygowanej dokumentacji dotyczącej trzech etapów praktyk zawodowych, które mają się odbywać odpowiednio w czwartym, piątym oraz szóstym semestrze studiów, wskazuje na to, że wprawdzie zróżnicowano opisy efektów uczenia się, jednak zmiany te tylko pozornie niwelują istotę zarzutu, ponieważ nie uwzględniają progresu kompetencji studentów odnoszących się do kierunku studiów i zawodów, do których ma przygotowywać wnioskowany kierunek. Dopiero na trzecim etapie praktyk, czyli w ostatnim semestrze studiów pojawia się w opisie efektów uczenia się dla praktyk zawodowych ogólne odniesienie do używania języka. W żadnym z efektów dla praktyk zawodowych nie pojawia się odniesienie do filologii albo tłumaczenia.

I tak, efekty uczenia się dotyczące pierwszego etapu praktyk to w kategorii wiedza: „Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu, normy, procedury i dobre praktyki stosowane w wybranej sferze działalności zawodowej (K_W09)”; w kategorii umiejętności: „Potrafi zorganizować miejsce pracy zgodnie z przyjętą praktyką zawodową (K_U12)” oraz „Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje umiejętności w zakresie organizacji miejsca pracy (K_U11)”; a w kategorii kompetencji społecznych: „Jest gotów do pracy w grupie, charakteryzuje się otwartością i refleksyjnością (K_K06), (K_K08)”. Efekty uczenia się dotyczące drugiego etapu praktyk to w kategorii wiedza: „Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu zagadnienia z zakresu struktury, zadań i zasad funkcjonowania instytucji (organizacji), w której odbywa praktykę oraz relacji z innymi instytucjami (K_W09)” oraz „Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu zagadnienia z zakresu zasad moralno-prawnych obowiązujących w instytucji, w której odbywa praktykę (K_W09)”; w kategorii umiejętności: „Potrafi obserwować pracę innych osób i z tej obserwacji wyciągać konstruktywne wnioski w celu samodoskonalenia się (K_U11)” oraz „Potrafi wchodzić w interakcje z pracownikami i klientami miejsca odbywania praktyk zawodowych (K_U08)”; a w kategorii kompetencji społecznych: „Jest gotów do krytycznej analizy posiadanej wiedzy w celu dalszego rozwoju zawodowego (K_K01)”. Dopiero w opisie trzeciego etapu praktyk pojawia się jedynie w kategorii wiedza odniesienie do używania języka. Efekt uczenia się w kategorii wiedza został sformułowany w sposób następujący: „Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu zagadnienia z zakresu języka obcego kierunkowego (w tym specjalistycznego) pozwalające na rozumienie procesów zachodzących w przedsiębiorstwie, zakładzie, biurze, instytucji, odbywających się przy użyciu tego języka obcego) (K_W03), (K_W06), (K_W08)”. Jeden z efektów uczenia się w kategorii umiejętności odsyła do efektu ogólnego w kategorii wiedzy, a mianowicie: „Potrafi wykonywać czynności zawodowe typowe dla miejsca odbywania praktyk (K_W09)”. Pozostałe dwa efekty w kategorii umiejętności to: „Potrafi samodzielnie i zespołowo przygotować sprawozdania realizowanych zadań i prezentować je przełożonym (K_U09)” oraz „Potrafi planować, organizować własną pracę (K_U12)”. W kategorii kompetencji społeczne przewidziano dwa

Uchwała nr 153/2024
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 21 marca 2024 r.

---

efekty uczenia się „Jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy (K_K05)” oraz „Jest gotów do przestrzegania zawodowych standardów etycznych (K_K06)”.
Odpowiedź Uczelni nie niweluje istoty zarzutu, a działania naprawcze okazały się nieskuteczne.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy**.

6. Program studiów nie zapewnia zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymiarze ponad 50% punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów, ponieważ do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne zostały włączone zajęcia, które tych umiejętności nie kształtują.

Do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne zostały zaliczone zajęcia, z których część nie jest prowadzona w warunkach właściwych dla działalności zawodowej wskazanej w koncepcji kształcenia i przede wszystkim w sposób umożliwiający wykonywanie właściwych dla tej działalności czynności praktycznych przez studentów.

Do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne zostały włączone między innymi zajęcia: *literatura angielska (1 z 3), wstęp do nauk o edukacji (nauki społeczne), specyfika akwizycji i nauki języka angielskiego, analiza i interpretacja dzieła literackiego, prawo autorskie i pokrewne (nauki społeczne), literatura angielska (2 z 3), literatura amerykańska (1 z 2), metodologia badań językoznawczych, elementy leksykologii i leksykografii w pracy tłumacza, literatura angielska (3 z 3), literatura amerykańska (2 z 2), metodologia badań literackich, seminarium dyplomowe*. Są to zajęcia, które nie odbywają się w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej związanej z kierunkiem, ale przede wszystkim założone dla nich efekty uczenia się i treści programowe nie zakładają wykonywania przez studentów praktycznych czynności zawodowych w obrębie zamkniętego katalogu zawodów, który powinien być określony w koncepcji kształcenia.

Wyłączenie powyższych zajęć, którym przypisano łącznie 34 punktów ECTS z grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne skutkuje niespełnieniem wymagań określonych odpowiednimi przepisami.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia podnosi, iż „dokonała zmian w sylabusach wymienionych w zarzucie zajęć, tj. literatura angielska (1 z 3); wstęp do nauk o edukacji (nauki społeczne); specyfika akwizycji i nauki języka angielskiego; analiza i interpretacja dzieła literackiego; prawo autorskie i pokrewne (nauki społeczne); literatura angielska (2 z 3); literatura amerykańska (1 z 2); metodologia badań językoznawczych; elementy leksykologii i leksykografii w pracy tłumacza; literatura angielska (3 z 3); literatura amerykańska (2 z 2) oraz metodologia badań literackich. Zmiany polegały na zwiększeniu praktycznego charakteru tych zajęć. Uchwała Senatu, którą została uregulowana ta materia stanowi załącznik do niniejszego wniosku”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia przedstawiła Uchwałę Senatu Wszechnicy Polskiej Akademia Nauk Stosowanych w Warszawie nr 1/2024 z dnia 14 lutego 2024 r. w sprawie zmiany Uchwały nr 8/2023 z 1 czerwca 2023 r. w sprawie uchwalenia programu studiów na wnioskowanym kierunku: § 8 tej Uchwały potwierdza korektę dotyczącą sylabusów zajęć wskazanych w odpowiedzi na zarzut.

Analiza dokumentacji przedstawionej we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wskazuje na to, że korekta sylabusów polega na dopisaniu w rubrykach cele kształcenia oraz efekty uczenia się frazy dotyczącej zastosowania wiedzy, umiejętności lub kompetencji w pracy zawodowej filologa. O gośłowności tej deklaracji świadczy to, że forma zajęć oraz warunki zaliczenia w większości nie wskazują na upracticznienie. Są to typowe ogólnoakademickie formy wykładu i konwersatorium z egzaminem lub kolokwium/testem w formie pisemnej. W przypadku zajęć Metodologia badań językoznawczych, warunkiem zaliczenia jest – wyjątkowo – „realizacja zleconego projektu”. Nie wiadomo jednak, na czym projekt i jego praktyczność mają polegać.

Działania naprawcze Uczelni tylko pozornie odnoszą się do zarzutu i nie niwelują jego istoty.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy**.

7. Program praktyk zawodowych i dobór praktykodawców nie gwarantują ich prawidłowego przebiegu i osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się.

Praktyka zawodowa została przewidziana łącznie w trzech kolejnych semestrach i przypisano jej łącznie 32 punkty ECTS. Łączny wymiar praktyk wynosi 960 godzin.

Do wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów pierwszego stopnia na kierunku filologia angielska Uczelnia dołączyła deklaracje potencjalnych praktykodawców. Rodzaj, zakres i zasięg działalności podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego, z którymi Uczelnia współpracuje nie jest w pełni zgodny z koncepcją i celami kształcenia oraz określonymi w koncepcji obszarami działalności zawodowej. Przyjmując, że koncepcja kształcenia zakłada przygotowanie studentów do wykonywania zawodu tłumacza, należy stwierdzić, że Uczelnia nie zapewniła wystarczającej liczby praktykodawców prowadzących działalność zgodną z profilem zawodowym absolwentów.

Przyjmując interpretację rozszerzoną katalogu zawodów należy wyciągnąć wniosek, że studenci nie są należycie przygotowani do odbywania praktyki u praktykodawców prowadzących tak różnorodną działalność: od edukacyjnej przez tłumaczeniową po firmy eventowe.

Ponadto efekty uczenia się nie zostały zróżnicowane w odniesieniu do oferowanych specjalności i tym samym zakresu zawodów objętych koncepcją kształcenia. Poszczególnym etapom praktyki przypisano identyczne treści programowe, które w każdym z semestrów prowadzą z kolei do osiągnięcia przez studentów różnych efektów uczenia się. Uczelnia nie przedłożyła opisu wymagań stawianych miejscom odbywania praktyk ani nie zawarła takich wymagań w Regulaminie praktyk czy dokumencie „Zasady i formy odbywania praktyk”. Dodatkowo koordynatorem praktyk z ramienia Uczelni został jeden z praktykodawców, co może wywoływać potencjalny konflikt interesów.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia wyraża przekonanie, iż „wszystkie zaproponowane we wniosku miejsca praktyk odpowiadają założeniom kierunku i pozwalają na osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. Uczelnia wnosi o ponowną weryfikację w tym zakresie.

WPANS dokonała zmiany treści programowych przewidzianych w sylabusach do praktyk zawodowych powodując tym samym, że poszczególne etapy praktyk zawodowych różnią się

od siebie. Zmiany zostały podjęte właściwą uchwałą Senatu, która stanowi załącznik do niniejszego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Poniżej przedstawiono przyjęte zmiany.

Część I. Poznanie zakładu pracy oraz zasad w nim obowiązujących

W pierwszej części praktyk zawodowych student zapoznaje się z zakładem pracy, w którym odbywa praktyki zawodowe. Poznaje szeroko pojęte zasady w nim obowiązujące, tj.: zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym zasady posługiwania się infrastrukturą zakładu pracy; wybrane elementy prawa pracy oraz prawo wewnątrzzakładowe (np. regulamin pracy; regulamin wynagradzania; zakres informacji objętych tajemnicą zawodową; przepisy dotyczące równego traktowania w zatrudnieniu; informacje o ryzyku zawodowym; zagrożeniami dla zdrowia i życia występującymi w zakładzie pracy, w tym o zasadach postępowania w przypadku awarii i innych sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu pracowników, a także działaniach ochronnych i zapobiegawczych podjętych w celu wyeliminowania lub ograniczenia tych zagrożeń; wykazem pracowników wyznaczonych do udzielania pierwszej pomocy oraz wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników). Studiuje strukturę organizacyjną zakładu pracy, w tym hierarchię, nazwy stanowisk, podział obowiązków i odpowiedzialności. Poznaje również kulturę pracy, wchodzi w interakcje z pracownikami wszystkich szczebli. Poznaje ekonomiczno-finansowe okoliczności funkcjonowania zakładu pracy w jakim się znajduje.

Część II. Obserwacja i analiza pracy innych osób oraz wykonywanie czynności zawodowych wraz z innym pracownikiem / pracownikami. W drugiej części praktyk zawodowych student dokonuje obserwacji i analizy pracy innych osób, ze szczególnym uwzględnieniem pracy wykonywanej przez osoby posiadające obowiązki zawodowe zgodne z założeniami studiowanego kierunku studiów. W trakcie obserwacji student indaguje zarówno pracowników wykonywujących pracę, jak również osób nadzorujących te prace poznając tajniki swojego przyszłego zawodu. Student porównuje pracę osób pracujących na tych samych stanowiskach, wyciągając z takiego porównania konstruktywne wnioski pozwalające na rozwijanie kompetencji zawodowych. Ponadto, student obserwuje i analizuje interakcje w jakie wchodzi obserwowany pracownik/pracownicy; mowa tu o interakcjach na linii pracownik-pracownik oraz pracownik-klient. Ponadto, student podejmuje czynności zawodowe typowe dla studiowanego kierunku, lecz robi to wraz z innym pracownikiem/pracownikami. Student asystuje, wspiera, pomaga przy wykonywaniu czynności zawodowych oraz wykonuje pewne czynności samodzielnie. Wchodzi w bezpośrednią interakcję z klientem i innymi pracownikami.

Część III. Samodzielne wykonywanie czynności zawodowych pod nadzorem

W trzeciej części praktyk student samodzielnie wykonuje czynności zawodowe typowe dla studiowanego kierunku. Wykonywanie czynności przez studenta poddawane jest stałemu nadzorowi. Student podejmuje klientów zakładu pracy i kompleksowo ich obsługuje.

Aby student mógł realizować praktyki zawodowe w danym zakładzie pracy muszą zostać spełnione następujące kryteria:

- właściwe dla studiowanego kierunku studiów oznaczenie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD);
- minimum rok funkcjonowania na rynku;
- minimum 5 pracowników (w tym osoba/osoby posiadające kompetencje pozwalające powierzyć mu funkcji wewnątrzzakładowego opiekuna praktyk);
- działalność umożliwiająca uzyskanie zakładanych efektów uczenia się;
- infrastruktura umożliwiająca uzyskanie zakładanych efektów uczenia się”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia przedstawiła korektę sylabusów dla praktyk zawodowych. Podjęte działania naprawcze nie niwelują istoty zarzutu, ponieważ efekty uczenia się nadal nie zostały zróżnicowane w odniesieniu do oferowanych specjalności i tym samym zakresu zawodów objętych koncepcją kształcenia.

W odpowiedzi na zarzut, Uczelnia przedstawiła opis wymagań stawianych miejscem odbywania praktyk. Uczelnia stoi przy tym na stanowisku, że „wszystkie zaproponowane we wniosku miejsca praktyk odpowiadają założeniom kierunku i pozwalają na osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się”. Jak wykazano w stanowisku Prezydium PKA w odniesieniu do zarzutu 5, efekty uczenia się dla praktyk są tak dalece niespecyficzne i niezwiązane z zawodami do których wykonywania ma przygotowywać wnioskowany kierunek, że stwierdzenie Uczelni dotyczące adekwatności miejsc odbywania praktyk może być prawdziwe. Taka konstrukcja programu praktyk nie służy jednak nabywaniu praktycznych umiejętności, ani przygotowaniu do zawodów filologa lub tłumacza, zadeklarowanych przez Uczelnię w odpowiedzi na zarzut 1. Uczelnia nie odniosła się do kwestii wyznaczenia jednego z praktykodawców jako koordynatora praktyk z ramienia Uczelni.

Tym samym podjęte działania naprawcze okazały się niepełne i nieskuteczne.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy**.

8. Kryteria rekrutacji są niespójne, dyskryminujące i nie zapewniają kandydatów o kompetencjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów uczenia się.

Od kandydatów na studia na kierunku filologia angielska oczekuje się biegłości w zakresie znajomości języka polskiego na poziomie minimum B1 według ESOKJ oraz znajomości języka angielskiego na poziomie minimum B1 według ESOKJ. Jednocześnie w Uchwale rekrutacyjnej w §17 zapisano, że kandydaci z maturą zagraniczną, dyplomem IB, dyplomem EB oraz dyplomem ukończenia studiów wyższych uzyskanym za granicą mogą podjąć studia jeżeli posiadają potwierdzenie znajomości języka polskiego na poziomie B2, co stawia ich w gorszym położeniu niż kandydaci zagraniczni posiadający inny dokument uprawniający do podjęcia studiów. W zasadach rekrutacji na kierunek określono, że w procesie rekrutacji uwzględniane będą wyniki z matury z języka polskiego oraz z języka obcego. Uczelnia tym samym nie weryfikuje, czy studenci posiadają umiejętności w zakresie języka angielskiego na określonym przez siebie poziomie.

Stanowisko Uczelni

W odpowiedzi na zarzut, Uczelnia stwierdza, iż „Fakt zróżnicowania wymogów stawianych w stosunku do różnych grup studentów, w zakresie dotyczącym znajomości języka polskiego, wynika z oczywistej omyłki pisarskiej. Nie ma żadnego powodu, ani merytorycznego uzasadnienia, aby określać różne kryteria znajomości języka polskiego dla osób mających realizować ten sam program kształcenia. Niwelując istotę zarzutu Uczelnia dokonała zmiany zasad rekrutacji na studia. Zmiany polegały na korekcie omyłki pisarskiej uchwały rekrutacyjnej. Zmiana polegała na zrównaniu poziomu znajomości języka polskiego wymaganego od wszystkich grup kandydatów na studia na poziomie B2 ESJOK. Ponadto,

Uchwała nr 153/2024
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 21 marca 2024 r.

---

w zasadach rekrutacji na kierunek określono że w procesie rekrutacji uwzględnione będą wyniki z matury z języka polskiego oraz języka angielskiego. Zmiana została dokonana stosowaną uchwałą Senatu, która stanowi załącznik do niniejszego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia przedstawiła Uchwałę Senatu Wszechnicy Polskiej Akademia Nauk Stosowanych w Warszawie nr 1/2024 z dnia 14 lutego 2024 r. w sprawie zmiany Uchwały nr 8/2023 z 1 czerwca 2023 r. w sprawie uchwalenia programu studiów na wnioskowanym kierunku: § 9 tej Uchwały potwierdza korektę dotyczącą poziomu znajomości języka polskiego oraz języka angielskiego. Podjęte działania naprawcze niwelują istotę zarzutu.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut stał się bezprzedmiotowy**.

9. Zasady dyplomowania nie są specyficzne dla kierunku.

Dla kierunku filologia angielska nie przedstawiono we wniosku szczegółowych i specyficznych zasad dyplomowania. W sylabusie zajęć *seminarium dyplomowe* dla VI semestru zapisano, że „Praca dyplomowa powinna zawierać: teoretyczne opracowanie problemu, któremu jest poświęcona, na podstawie zdobytej dotychczas wiedzy, literatury przedmiotu, innych źródeł wiedzy i własnych obserwacji, ich analizy i interpretacji oraz opis koncepcji projektu i jego realizacji.” Taka definicja pracy nie zawiera w sobie wymogu aplikacyjnego charakteru prac na kierunku o praktycznym profilu kształcenia.

Stanowisko Uczelni

Uczelnia informuje, że „nie sprecyzowała na potrzeby wnioskowania o utworzenie studiów na kierunku filologia angielska (studia pierwszego stopnia, profil praktyczny) dedykowanych kierunkowi zasad dyplomowania, gdyż takowe wynikają z Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Uczenia Się (dalej: WSZJU). Jednym z elementów uwzględnionych przez WSZJU jest zarządzenie w sprawie zasad przygotowywania prac dyplomowych i prowadzenia egzaminów dyplomowych oraz w sprawie oceny jakości prac dyplomowych (Regulamin Dyplomowania). Regulamin stanowi załącznik do niniejszego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Ponadto, na poziomie wniosku wskazano, że: „Znaczenie dla jakości uczenia ma także proces dyplomowania. Warunkiem ukończenia studiów i uzyskania tytułu zawodowego jest zaliczenie wszystkich przedmiotów i zdanie obowiązujących egzaminów, złożenie pracy dyplomowej pozytywnie zaopiniowanej przez kierującego pracą, recenzenta oraz zdanie egzaminu dyplomowego. Pracę dyplomową student przygotowuje w ramach seminarium dyplomowego odbywającego się w trakcie ostatnich dwóch semestrów, pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego stopień co najmniej doktora. Nauczyciele akademicy wyznaczeni do prowadzenia seminariów przedkładają zakres tematyczny podany do wiadomości studentów dostępny na stronie internetowej Uczelni. W tygodniu poprzedzającym rozpoczęcie seminariów organizowane są spotkania nauczycieli ze studentami w celu ułatwienia i podjęcia decyzji i zapisania się na określone seminarium. Przy ustalaniu tematu pracy dyplomowej brane są pod uwagę zainteresowania naukowe i zawodowe studenta, jego

przygotowanie metodologiczne i możliwość przeprowadzenia badań oraz - w przypadku studentów pracujących - także miejsce pracy. Praca dyplomowa powinna być złożona do końca ostatniego semestru studiów. Student, który nie złoży pracy w tym terminie, jest skreślany z listy studentów. Praca dyplomowa powinna prezentować osiągnięcie efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych określonych dla danego kierunku i poziomu studiów. Student zobowiązany jest złożyć pracę w dwóch egzemplarzach w wersji drukowanej i na nośniku elektronicznym. Po złożeniu pracy kierujący pracą wprowadza treść pracy dyplomowej do systemu antyplagiatowego w celu weryfikacji oryginalności pracy. Wygenerowany z systemu raport podobieństwa kierujący pracą analizuje i decyduje o dopuszczeniu lub niedopuszczeniu pracy do obrony. W przypadku dopuszczenia pracy do obrony Prorektor ds. studiów, po zasięgnięciu opinii Kierownika katedry, wyznacza recenzenta pracy oraz przewodniczącego komisji, którym może być Prorektor, Dyrektor Instytutu lub Kierownik katedry. Kierownik Dziekanatu w porozumieniu z kierującym pracą, recenzentem, przewodniczącym komisji i studentem wyznacza datę egzaminu dyplomowego. Egzamin dyplomowy odbywa się przed Komisją, w skład której wchodzi: kierujący pracą, recenzent i przewodniczący. Jest on egzaminem ustnym, obejmującym sprawdzian osiągniętych efektów uczenia się, wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, które student nabył w toku studiów i podczas przygotowania pracy dyplomowej. Przebieg egzaminu dyplomowego obejmuje prezentację pracy dyplomowej i odpowiedzi na minimum cztery pytania: dwa wylosowane z listy pytań opracowanej przez nauczycieli akademickich danego kierunku i dwa zadane przez członków komisji egzaminacyjnej. Lista zagadnień do egzaminu jest podawana do wiadomości studentów nie później niż dwa miesiące przed zakończeniem studiów. Na zakończenie egzaminu komisja ustala:

- ocenę pracy dyplomowej na podstawie ocen wnioskowanych przez kierującego pracą i recenzenta,
- ocenę egzaminu dyplomowego na podstawie odpowiedzi dyplomanta na wylosowane i zadane pytania,
- ostateczny wynik studiów.

Z przebiegu egzaminu jest sporządzany protokół zawierający dane personalne dyplomanta, temat pracy dyplomowej, pytania egzaminacyjne z uzyskanymi ocenami, średnią ocen ze studiów, ocenę pracy i ostateczny wynik studiów. Protokół jest podpisywany przez kierującego pracą, recenzenta oraz przewodniczącego. Na zakończenie egzaminu, przewodniczący komisji w obecności jej członków podaje dyplomantowi uzyskane wyniki i wręcza zaświadczenie o ukończeniu studiów. Uczelnia przywiązuje szczególną uwagę do jakości prac dyplomowych. W tym celu powołano Komisję ds. Oceny Jakości Prac Dyplomowych WP, której zadaniem jest ocena jakości prac dyplomowych obronionych w danym roku akademickim z uwzględnieniem wymogów i obowiązujących w Uczelni standardów prac dyplomowych. Ocenie podlegają wybrane losowo prace dyplomowe na wszystkich kierunkach i poziomach kształcenia oraz opinie promotorów i recenzentów. Oceny zawarte w raportach Komisji stanowią podstawę wniosków i propozycji w dziedzinie doskonalenia jakości prac dyplomowych i przedkładane są przewodniczącemu Uczelnianej Rady ds. Jakości Uczenia, który przygotowuje wnioski dla Rektora i Senatu”.

Uczelnia dokonała zmian w programie studiów, które polegały m.in. na zmianie sylabusu do przedmiotu seminarium dyplomowe. Zmiany jakie zostały dokonane dotyczą części obejmującej „Formy i warunki zaliczenia”, gdzie stwierdzono m.in., że „Praca dyplomowa

powinna zawierać: teoretyczne opracowanie problemu, któremu jest poświęcona, na podstawie zdobytej dotychczas wiedzy, literatury przedmiotu, innych źródeł wiedzy i własnych obserwacji, ich analizy i interpretacji oraz opis koncepcji projektu i jego realizacji”. Zacytowany fragment został zmieniony na: „Praca dyplomowa jest samodzielnym opracowaniem zagadnienia praktycznego prezentującym ogólną wiedzę i umiejętności studenta związane z realizowanym kierunkiem studiów oraz umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania. Praca dyplomowa realizowana jest w zakresie dyscypliny językoznawstwo lub literaturoznawstwo”. Wskazana zmiana realizuje założenia dotyczące pracy dyplomowej zawarte w art. 76 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższy i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668 z późn. zm.)”.

Stanowisko Prezydium PKA

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Uczelnia przedstawiła wyjaśnienia, które nie odnoszą się do istoty zarzutu. W opisie celu kształcenia w ramach seminarium dyplomowego znalazło się w sylabusach zajęć w obydwu semestrach (piątym i szóstym semestrze studiów) identyczne sformułowanie określające dyscypliny naukowe oraz praktyczny charakter problemu badawczego: „Obrany problem badawczy musi mieć charakter praktyczny i obejmować dyscyplinę nauki językoznawstwo lub literaturoznawstwo”. W sylabusie zajęć w semestrze piątym nie ma poza tym stwierdzeniem szczegółowych odniesień do dyscyplin i praktyczności zajęć. W rubryce „Formy i warunki zaliczenia” w sylabusie zajęć w piątym semestrze znalazło się następujące zdanie: „Warunkiem zaliczenia seminarium w semestrze V jest stwierdzenie przez prowadzącego systematycznych postępów, przedłożenie kolejnych części pracy dyplomowej”. To zdanie nie zawiera informacji o praktycznym charakterze pracy, ani też nie określa dyscypliny naukowej, w której ta praca miałaby się mieścić. W opisie „Form i warunków zaliczenia” w sylabusie zajęć w szóstym semestrze przedstawiono szerszy opis, jednak i on pozostawia wątpliwości, co do praktycznego charakteru pracy dyplomowej: „Warunkiem zaliczenia seminarium w semestrze VI jest: realizacja projektu, jeżeli student wybrał taką formę pracy, napisanie pracy dyplomowej ocenianej według przyjętych kryteriów. Praca dyplomowa jest samodzielnym opracowaniem zagadnienia praktycznego prezentującym ogólną wiedzę i umiejętności studenta związane z realizowanym kierunkiem studiów oraz umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania. Praca dyplomowa realizowana jest w zakresie dyscypliny językoznawstwo lub literaturoznawstwo”. Jak wynika z tego opisu, dyplomant może, ale nie musi wybrać formę projektu. Nadal nie wiadomo, na czym projekt miałby polegać i czym od projektu różni się alternatywne rozwiązanie, czyli praca dyplomowa. Bibliografia przewidziana dla zajęć seminarium dyplomowe nie wskazuje ani na dyscypliny, ani na upracticznienie. Zawiera bowiem wyłącznie poradniki na temat sposobów pisania prac dyplomowych, identyczne w obu semestrach.

Przedstawione przez Uczelnię działania naprawcze nie zniwelowały istoty zarzutu.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy**.

10. Zasoby biblioteczne nie odpowiadają zakresowi kształcenia.

Zasoby biblioteczne nie są zgodne, co do aktualności, zakresu tematycznego i zasięgu językowego, a także formy wydawniczej, z potrzebami procesu nauczania i uczenia się. Obecnie posiadane zasoby biblioteczne w zakresie dyscyplin, do których został przyporządkowany

kierunek obejmują piśmiennictwo do roku 2017. Jednocześnie w wielu przypadkach nie obejmują żadnego piśmiennictwa wskazanego w sylabusach jako literatura podstawowa lub obejmują jedynie pojedyncze publikacje z zestawienia literatury podstawowej. Nie umożliwiają one tym samym osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku oraz prawidłowej realizacji zajęć.

Stanowisko Uczelni

W odpowiedzi na zarzut, Uczelnia stwierdza, że „posiada rozbudowane zbiory biblioteczne, których zakres tematyczny obejmuje językoznawstwo i literaturoznawstwo. Taki stan rzeczy wynika z faktu, iż Uczelnia posiada wieloletnie doświadczenie w kształceniu w tym zakresie. Zasady funkcjonowania biblioteki oraz zbiory jakimi biblioteka dysponuje zostały dość precyzyjnie opisane na poziomie wniosku o utworzenie kierunku studiów. Uczelnia wnosi o ponowną analizę wniosku w tym zakresie.

Fakt, że Uczelnia posiada już bogate zbiory w zakresie dyscyplin do jakich przyporządkowany został kierunek studiów jedynie ubogaca przyszłe kształcenie na wnioskowanym kierunku. Dla Uczelni oczywistym jest bowiem, że posiada obowiązek zakupu całej literatury przewidzianej w programie studiów, czego dokona niezwłocznie po uzyskaniu pozwolenia na utworzenie studiów na wnioskowanym kierunku. Uczelnia zabezpieczyła odpowiednie środki finansowe w tym zakresie, co bezpośrednio wynika z oświadczenia złożonego przez Założyciela stanowiącego załącznik do wniosku. Założyciel w tym oświadczeniu deklaruje, że przeznaczy kwotę 300 000 złotych m.in. na zakup odpowiedniej literatury. WPANS nie spotkał się dotychczas z obowiązkiem posiadania całości literatury zawartej w sylabusach do poszczególnych przedmiotów na moment składania wniosku. Uczelnia oświadcza, że zakupi całość literatury przewidzianej w programie studiów po uzyskaniu pozwolenia na utworzenie studiów na wnioskowanym kierunku, a przed faktycznym rozpoczęciem kształcenia”.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia nie przedstawiła nowych okoliczności. W pierwotnym wniosku znajduje się dokument pod nazwą „Zasoby biblioteczne”, w którym zestawiono 546 publikacji. Tylko niewielka część tej liczby, najwyżej 1/5, dotyczy wnioskowanego kierunku i są to książki podstawowe czyli podręczniki do nauki języka, słowniki, zbiory testów, kilka antologii. Ponadto odpowiedź Uczelni jest wewnętrznie sprzeczna. Z jednej strony Uczelnia stwierdza w odpowiedzi na zarzut, że posiada „wieloletnie doświadczenie w kształceniu w [...] zakresie” językoznawstwa i literaturoznawstwa, a zarazem przyznaje, że podręczniki do zajęć na wnioskowanym kierunku dopiero musi zakupić.

Odpowiedź Uczelni nie niweluje istoty zarzutu.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy**.

Biorąc pod uwagę utrzymanie w mocy zarzutów 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 oraz 10, Prezydium PKA stwierdza, że nie zaistniały przesłanki do zmiany opinii negatywnej wydanej w uchwale nr 7/2024 z dnia 25 stycznia 2024 r.

Uchwała nr 153/2024
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 21 marca 2024 r.

---

§ 2

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Nauki,
2. Rektor Wszechnicy Polskiej Akademii Nauk Stosowanych w Warszawie.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Janusz Uriasz